

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Franciskansk løsning av fattigdomsproblemet. — Snorre Sturlasson. — Blir det lese vinter i år også? — Noen betraktninger over Oxford-gruppebevegelsen. — 50 års jubileum som ordenssøster. — † Søster Sunniva Lejeune. — Spørsmål og svar. —

Franciskansk løsning av fattigdomsproblemet.

Av pastor Børge Hjerl-Hansen.

Fra «Berlingske Tidende», København, tillater vi oss å låne denne i høy grad leseverdige kronikk:

Det mektigste menneske i historien, *pave Innocentius III* (1198—1216) — en kirkefyrste som tvang keisere til holde stigbøylen sin og konger til å bære slepet sitt og under hvem Romerkirkens dobbelte geistlige og verdslige makt (Universal-Teokratiet) nådde sin blennende kulminasjon — hadde en gang en selsom drøm. Mannen i hvis hånd St. Peters nøkler klirret, så for seg Laterankirken i Rom. Plutselig begynte den store bygning å vakle i natten. Da trådte en liten grå munk, ringe og uanselig å skue, til og støttet den heldende kirkemur med ryggen sin — hvorved han bevarte den for fall.

Noen dager deretter søkte *Frans av Assisi* foretrede for paven med bønn om en ordensregel for det fellesskap av «mindre brødre», som han hadde stiftet. Anden ga den store pave den indre visshet for at i denne mann talte Herren selv — og han gjenkjente fra drømmen munken som hadde reddet Kirken: «det er ham som ved Kristi lære og liv vil støtte Kirken». Og muntlig ga paven den «fattige fra Assisi» stadfestelse på hans brorskap.

«Det gis store personligheter som ligner domkirkene som utstråler den dype hellige fred også når de står midt i gatens larm. Verdens jagen og uro stanser utenfor. På alle som går forbi virker disse personligheter som krusifikser på veien. Man hilser dem taust og ærbødig. (P. E. Schlund.)

«Narren fra Assisi» er en slik katedralsjel. Den fattige Frans står fram av historien som en helgen som ennå etter døden har et budskap til vår sønderrevne slekt. Uendelig fjernt synes hans liv for nutidsmennesker å fortone seg inn i legendenes verden. Likevel er det ikke alene et udødelig vit-

nesbyrd om den religiøse kjærlighets skapende kraft, men også i sine virkninger en veiledning til det sosiale spørsmåls løsning.

I Kirkens historie hever Frans av Assisi seg fram blant de største skikkelser. Allerede hans samtidige biograf, *Thomas av Celano*, har forkynt at Frans' liv overstråler alle tidligere helgeners — og Dante hyller ham ved å anse ham for verdig å holde «Peters båt i sikker kurs midt i høy sjø».

I nyere tid møtes forskere av vidt forskjellige typer og leire i den høyeste vurdering av Frans' innsats både kirkelig, sosialt og kulturelt. Således verdsetter både den dype katolske filosof *Friederick von Hügel* og den økumeniske kirkebevegelses fører erkebiskop *Nathan Söderblom*, ham som saltet og lyset for Kirken og samfunnet og som det rikeste uttrykk i historien for katolsk fromhet. Huguenotetlingen *Paul Sabatier*, ekspert i moderne Franciskusforskning, ser i den umbriske tigger den mest fullkomne etterfølger av evangeliet siden apostlenes dager. Fra fritenkernes leir møter *Ernest Renan*, som i 1884 sier til sine studenter i Paris: «Franciskus har reddet Kirken i det 13. århundre og hans ånd er like siden da på forbløffende måte forblitt levende dere husker at brødrene i Assisi inntil siste århundre har forkynt at Frans står oppreist og levende i graven. Denne vakre tradisjon er bare det folkelige symbol på en dyp, historisk sannhet.»

I Norden vil vurderingen av den umbriske munk være velkjent gjennom *Johannes Jørgensens* betagende biografi. I det franciskanske livsideal fant den berømte danske dikter hvile for sin «forblødte sjel» etter den store vending i sin egen livslegende. Ja, så dypt ble Johannes Jørgensen betatt av «il Poverello», at helgenens fødeby suget ham til seg

og ble hans nye hjem. Gjennom sin åndsfulle tolken av «den hellige Frans av Assisi» reiste den danske dikter en nordisk prekestol midt i den katolske verden. I Tyskland gikk den høytbegavede unge katolske religionshistoriker *Friederick Heiler* den motsatte veien: av kjærlighet til den hellige alminnelige Kirke sluttet han seg til den fransk-reformerte kirkefører *Wulfred Monad's* Tertiær-orden fra 1923 og utbygget i 1926 reglen for et evangelisk franciskansk broderskap — et storslått men ennå ikke gjennomført forsøk på å skape en verdensomspennende *evangelisk katolicitet*.

*

Hva var da Franciskus' hemmelighet?

«What's your secret?» pleier amerikanske journalister å si i sine intervjuer med framtrepende personligheter. Ja, hva er hemmeligheten bak dette liv, som i århundrer har øvet en så magnetisk kraft både på katolske og protestantiske sinn? Hva er gåten i tigger-evangelistens gjerning?

Svaret kan bare bli: *den guddommelige kjærlighet*. *Friederick von Hügel* har understreket dette i sin konsentrerte karakteristikk av den fattig munkefører: «Så heroisk uten strenghet og så kjærlig uten svakhet.»

Frans var født 1182 i Assisi, en av de små umbriske byer som lik svalereir er klint opp ad Appenninens fjell. Hans far var en rik kjøpmann som sto i forretningsforbindelse med Frankrike og derfor kalte ham Francesco. Frans vokste opp som en munter knekt og man talte alltid om hans lettsindighet og lyst til å vekke oppsikt. En gang lot han seg sy en drakt halvt av meget kostbart klede, halvt av ganske tarvelig stoff. Det ble en profeti om de to skarpt adskilte avsnitt av hans liv.

25 år gammel ble han en kveld på hjemveien fra en fest, hvor han hadde vært «konge i laget» blant byens gylne ungdom, overfalt av alvorlige tanker. Hans muntre venner mente at han tenkte på å gifte seg og Frans svarte: «Ja, dere har rett. Jeg vil ekte en skjønnere og edlere brud enn dere noen gang har sett!»

Den rike *Pier Bernadones* sønn viet nå sitt liv til apostolisk fattigdom. En imitatio Christi uten sidestykke i historien tok sin begynnelse.

En vinterdag hørte han i det lille *Portiuncula*-kapell, som i det 16. århundre er blitt overbygget med en stor kirke, presten lese Kristi-utsendingstale til apostlene. Fra nå av var han rede til ikke bare å leve i apostolisk fattigdom men også til å følge kallet til å vandre rundt som apostolisk *predikant*. Med dyp åndelig varme og med hjertets glede begynte han jevnt og enfoldig å forkynne omvendelse og bot og å formane til fred med Gud og menneskene.

I sine ordensregler forordnet Frans at brødrene ved ærlig arbeid skal tjene til sine primitve livsfornödenheter, men i øvrig ikke skamme seg ved å tigge, ti tiggeriet er nødvendig for å holde brødrene i ydmykhet og for å avlaste de rike og gi videre til de fattige.

En ny livsstrøm holdt nå på å bane seg vei gjen-

nom den våknende legmannsvekkelse. Under pavens beskyttelse preket Frans og hans brødre over alt på gater og plasser, først i Assisi og siden i omegnen, og hvor de kom strømmet skarene til. Mange søkte dem i sjelesorg, men sterkest preket likevel deres rene uselviske liv. Franciskanerne ville ligne himlens fugler som ikke sanker i lade, og de ble den kristne nestekjærlighets frie og glade trubadurer. De var alltid på farten, oppsøkte de syke og helbredet ofte ved bønn og håndspåleggen. «Med dem utgøt det seg en strøm av kjærlighet over hele kristenheten.» Og nettopp i det 13. århundre, i en skjebnesvanger sosial brytningstid da størsteparten av Europa lå som en svidd branntomt, mens landene var herjet av krig og farsott, trengtes det overalt til kjærlighetens oppbyggende gjerninger. Kjærligheten hos Frans og hans disipler var inderlig forbundet med den friggjorte *glede*: «det anstår seg ikke for en Guds tjener å være sorgmodig.

Franciskanernes virke befruktet det omgivende *kulturliv*, også langt ut over Kirkens direkte domene. Kunst og vitenskap blomstret i den franciskanske legmannsvekkelses fotspor, og som arkitektur og malerkunst fikk også salmesangen et fristed i franciskanernes kloster. Men ikke bare kirke- og kulturliv, også det *økonomiske liv* fikk en merkbare oppgang gjennom gråbrødrenes reiser og den begynnende hedningemisjon åpnet de fremmede verdensdeler. Enn videre ga brødrenes oppofrende samaritertjeneste støtet til organisert *sykepleie*.

Med sin berømte «solsang» skjenket Frans hele jordlivet et hellig omkved. I sitt siste leveår bar han hemmelig Frelserens sårmerker på sitt legeme og i 1226 døde han, bare 44 år gammel. Han som elsket alt det Gud har skapt og for hvem hele naturen var «en stige som fører opp til Guds rike», utåndet naken utstrakt på *Portiuncula*-kappellets steingulv i armene til sin etterfølger *Elias av Cortona*.

Frans var såvisst en helgen men tillike en *samfunnsreformator*. Det er hans store fortjeneste at han gjorde sin fromhet aktiv, ikke bare kontemplativ. Hans askese var ikke eneboerens verdensflukt men den tjenende disippels verdensoppofring. Likesom geniet i en viss forstand alltid har evighetsverd og universell virkning gjelder det at Frans ble en revolusjonær i Kirke og samfunn i middelalderen med ettervirkning langt opp i nutiden. Det nye testaments *nestekjærlighet* ble gjenfødt i den fattige munks liv og ble en slags småfilmsdemonstrasjon i skapende samfunnsliv. Hvor de grå munkehærer dro fram fulgte lys og legedom med.

*

Selv om samfunnets nød i vår tid har et ganske annet utseende og i sin opprinnelse også andre grunner rommer den hellige Frans' idealer nøknen til den i vår tid oversette mulighet for løsningen av *vårt* såkalte sosiale problem.

I denne slekt har en villet bringe den løgn til seier at samfunnslovene først og fremst har materielle forutsetninger — «den materialistiske historieoppfatning» — mens den til grunn liggende lov for alt

samfunnsliv i virkeligheten i sitt innerste vesen er *mentalt* bestemt. Samfunnet opprettholdes ikke alene gjennom økonomiske og juridiske lover men bevegtes dypest sett av ånd. Alt liv, også samfunnsliv, har sin egentlige rot i det *moralske*, ikke i det mekaniske. Livets grunnlover er knyttet til *sinnelagets etikk*. Det moderne samfunns ulykke er at den tekniske virtuositet er kjøpt på sjelens bekostning. Vi ble *dyktige* — ja vel! Men samtidig glemte vi å være *gode*. Nutidsmenneskene glemte å be og å elske. Den frivillige nestekjærlighet skulle pensjoneres og sosialforsorgen tre i stedet. Vi betrakter fattigdommen som en forbannelse, mens Frans så på den som en velsignelse. For ham var den ikke en skjebne, men et valg. Han løftet fordringsløsheten opp i det glade, begjerfrie plan: ingen bedøvet og angstfylt armod som måtte bæres som en knugende lenke, men en livsbekreftende behovfrihet, den *salige* fattigdom fra Lukas-evangeliet, ganske motsatt den livsfiendske Nirvana-stirren hos Buddha. I Frans fattigdom finnes ikke klage, bitterhet og misunnelse, men den utjevner, skaper tilfretse mennesker, baner veien for rettferd og fred fordi den skaper tillit. Den blir derved et budskap til de rike om å dele med dem som intet har. Franciskanerne er den dag i dag vitnesbyrdet om «fattige som dog gjør mange rike», om «dem som intet har og dog eier alt».

Kan hende er Frans' fattigdomsideal bare mulig for helgener, men han gjennomførte dog *broderskapets revolusjon* og det i en ånd som må forarge kommunismen. Hans fattigdomsideal var skapende fordi det gikk sammen med hans annet ideal: *det fordringsløse arbeid*. Arbeidet er ikke en forbannelse men en velsignelse — «ora et labora». Hos Franciskus hadde arbeidet det høyeste mål: det skal gjøres for *Guds* skyld og for *menneskers* skyld og dets synspunkt er ikke alene fortjenesten men et *kall*, et gudgitt oppgave, som skal mere enn bare skjenke til livets underhold. Dette syn rommer en tordnende utfordring til det moderne samfunns kreve-mentalitet hvis motto er: minst mulig arbeid for høyst mulig lønn. Kan og vil vår slekt ikke frivillig lære av Frans å bekjempe den løgn at livets rikdom består i overflod på eiendom, så tvinges vi kan hende nå av tidens kår til å lære at den *sanne* rikdom langt mer består

i *fåtallet* av våre fornødenheter. Enn videre: kan det moderne samfunn, som er forgiftet av arbeidskamper og partipolitikk, ikke lære av Frans å betrakte arbeidet som et *kall*, ikke bare som et middel til å vinne kapital og et kastevåpen i kampens hete? Hva er arbeidsløsheten annet enn den forgiftede frukt av en forgiftet arbeidsmoral? Og hvordan kan denne samfunnsulykke bekjempes så lenge arbeidet reduseres til å være en vare som arbeids-

giverne tar og arbeideren yder. Arbeidsløsheten er den logiske følge av kjærlighetsmangelen i samfunnet.

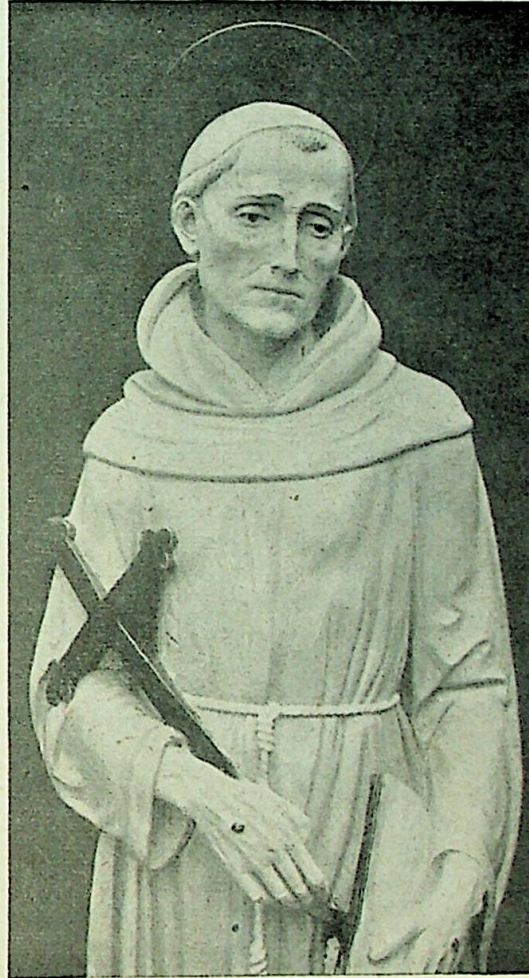
Det dypest liggende sosiale gode er selve *arbeidet* og synspunktet på arbeidet som en *gave* er betingelsen for den rette fordeling av livsgodene. Den kristne løsning av *fattigdomsproblemet* er bare mulig hvor samfunnet ved en endring i selve *sinnelagene* omskapes til et *broderskap*. Arbeidsløsheten er en følge av at en satte *penge* som livsgode over arbeidet selv og i nesten så enten slaven eller despoten. Frans så *broren*. Han så veien og gikk den og han levde i kjærligheten. Han ble herolden for en ny samfunnsordning: *den kristne*.

Sosialismen søker å gjennomføre *friheten* i samfunnet ad lovens vei, *kommunismen* å gjennomtvinge *likheten* ved vold. Ingen av disse retninger kan gjennomføre det nye samfunn fordi de ikke evner å realisere *broderskapet*. Man glemmer at man ikke kan hate seg til en livsanskuelse og ikke kreve seg til et ideal. Frans hentet nøklen til samfunnsåtgåttens løsning fra selve evangeliets skattkammer — han kjente ikke arbeidere og

arbeidsgivere, fyrster og undersåtter, men så overalt brødre og søstre. Det var ikke plass til herrer og slaver i hans menneskesamfunn — standsforskjell og klassemurer ble skyllet bort i en strøm av kjærlighet. Menneskene var for ham en familie av søsken under den samme far i himlen og i et slikt broderskap løses det sosiale spørsmål fordi fordelingskrisen heves. Det er nok til alles behov men ikke til alles begjær!

Har han ikke rett? Er det ikke det samfunnets lovgivere må ta lære av og vil ikke arbeidsproblemet løses av seg selv hvis *alle* ville finne hverandre i *et tjenende livsfellesskap* og ikke som motparter i kampen for tilværelsen?

Det kristne brorskapsideal virkeliggjøres av usel-

viske personligheter, som setter livet inn for sin overbevisning og som ikke søker annen sikkerhet enn den som ligger i lydighet mot Guds vilje. For Frans sto det fast at disse mennesker skaper det materiale det nye samfunn skal bygges av. Grunnloven for alt liv er kjærlighet. I samfunnet organiserer den seg som *broderskap* hvilket ikke er det samme som foreninger, fagforbund eller menighetssamfunn.

Enhver egoisme er gift for samfunnet og overalt hvor denne egoisme gir seg utslag i hat, tvang, krav og selvtukt kjenner Frans bare ett våpen som kan avvæpne det ondes mentalitet: *den store religiøse kjærlighet*. Fra den hentes åndepusten til alt som skal bevare livet. Det grunnleggende trekk i Frans' karakter var hans gudhengivne *vilje*, som lik en gigantisk turbin overførte lys, kraft og varme til hans samtid.

Fra *Guds* synspunkt betraktet Frans hele livet, med *Guds* øyner så han på mennesker og de ble derved forvandlet til hans brødre. En nålevende franciskanerpater har sett riktig: Den 'hellige Frans' tro er ikke fryktende og dømmende, ikke slavisk tjenende eller fromlaten men en tro som *elsker*. Denne store kjærlighet som med strålende barneøyne kan si «far» til allskapningens Gud, denne religiøse kjærlighet vil han se fenge i alle hjerter og lyse i alle øyner. Ti da blir menneskene lykkelige.

Om vi moderne mennesker vil spørre Frans hvilken samfunnsidé han vil støtte og hvorledes han vil løse våre sosiale spørsmål, vil han med undren stirre på den som spør og dernest forvandle sitt svar til bønn: «Mektige far, gi mine brødre og søstre kjærligheten — *Kristi kjærlighet!*»

Børge Hjerl-Hansen.

Snorre Sturlasson.

Til hans 700 års dødsdag.

Av dr. Peter Louis.

Det skyldes den danske forsker, professor Finnur Jónsson, at den islandske statsmann Snorre Sturlassons berømte historiske verk «*Heimskringla*» er blitt opptatt i *Monumenta Germaniae Historiae* (Tom. XXIX. *Ex historiis islandicis*), hvorved denne nordiske historieskriverens arbeid har fått en vitenskapelig behandling. Snorre Sturlasson, Islands store sønn, var sin tids mest kunnskapsrike mann og føier sig med ære inn i rekken av verdens tilforlategste historikere. Han ble født 1178 i en berømt islandsk slekt og kom tidlig i skole hos Sæmund den vise (1054—1133), forfatterne av «den eldre Edda». Denne ledet en undervisning som tok sikte på å lære landets sønner å skrive og lese skrift, og her fikk Snorre sin første berøring med historie og historievurdering, og la grunnen til sin senere så omfattende virksomhet som biograf.

Gjennom ekteskap var han blitt økonomisk uavhengig og han bekledde 1214—1218 landets høieste verdighet som lovsiger. 1219—20 bereiste han Norge, hvor han sluttet vennskap med kong Haakon den gamle (1217—1263) og den berømte jarl Skule († 1240). Denne reise ble meget utbytterik for hans historiske arbeid, idet den førte ham til stedene for så mange betydningsfulle begivenheter, satte ham i intim kontakt med norske forhold og politiske krav, og ga ham personlig kjennskap til tidens ledende menn, særlig blant skaldene. Etter at han var vendt tilbake til Island overtok han for andre gangen, og nå for en periode av ni år, sin forrige høye verdighet og dette førte til at han flere ganger måtte megle mellom sitt eget land og kongen av Norge. For allerede den gang var spenningen mellom Norges herskervilje og Islands frihetstrang sterk — som den senere har vært ned gjennom tidene.

1237—1239 var Snorre atter i Norge, men denne gang

uten å komme kongen på nærmere hold. Til og med nært denne en så sterk mistro til ham at han helst så at han ikke mer vendte tilbake til Island. Da dette dog skjedde lot han ham myrde av Gissur Thorvaldsson, natten mellom 22. og 23. september 1241, altså for 700 år siden.

Snorre Sturlassons skikkelse tegner seg med kraftige trekk både i Islands saga og i historieskribentenes rekke — for de sistes vedkommende særlig fordi han hadde en sjelden erkjennelse av de dypere historiske sammenheng. Han samlet på alt han kunne komme over av saga og sagaenes opprinnelse. Sagaene er som bekjent beretninger på prosa med mytisk og historisk innhold fra det 12—13 århundreds overgangstid fra hedenskapet til kristendommen. De er kildeskiftene til det kirkelige liv i Nordens begynnelse og vekst, forteller om de første biskoper og de enkelte slekters innsats og fortjenester.

Det annet emne for hans forskertrang var skaldesangen. I de nordiske land hadde skaldene både i krig og fred betydningsfulle oppgaver. Deres sange hadde ofte avgjørende del i de politiske foreteelser, og kongen sørget derfor alltid for å ha navngjetne skalder i sin umiddelbare nærhet. For en samvittighetsfull historiker kunne det derfor ha mange vansker å skulle skjelne mellom det i dem som bygger på faktiske begivenheter og det som skyldes dikterisk frihet. Men heri lå Snorres styrke. Han hadde jo også de beste betingelser for å kunne trenge inn i sagaenes innhold og analysere dem, idet han selv tilhørte skaldenes rekke — han har jo bl. a. forfattet det berømte prisdrapa *Hattatal* til kong Haakon og mestret selv til fulle de kunstferdige bokstavrim og det poetiske omskrivelsens farverike språk, hvilket vi vet fordi han har nedlagt all sin teoretiske

viten på disse områder i en lærebok «den yngre Edda», som har enestående dikterisk og historisk verdi.

Hans hovedverk er dog «Heimskringla» som er forfattet ca. ti år etter Hattatal. Den behandler de norske kongers historie fra sagatiden opp til 1177, og er tilegnet disse. Den er i tre bind og i det annet bind tegner han i mektige trekk kong Olav den helliges liv og personlighet i hans kamp for å samle og kristne Norge. Snorre var selv en dyp kristen og kunne derfor berette om sin tids historie i Kristi lys. Hans betydning ligger dog særlig i den metode han anvender, som i seg selv er helt egenartet og gir ham en særplass blant middelalderens historieskribenter. Han søker nemlig alltid målbevisst etter *sannheten* i alle sine muntlige og skriftlige kilder. I motsetning til andre av disse århundreders skriftlærde, beretter han ikke kjennsgjæringer, kilder, muntlige overleveringer og rykter om hverandre, men han vender seg først kritisk mot sin kildes opphav, avveier det han hører og prøver det innbyrdes, og først da nedskriver han det i sin egen flytende og kunstneriske stil. Derved får hans framstilling liv og farve og tilfredsstillende dog samtidig alle de fordringer til kritikk som man nå stiller til moderne historieforskere, og derved er hans betydning blitt så stor for etterverdenen at han til alle tider vil kunne hevde sin stilling. Han betyr for nordisk historieskrivning det samme som de store navn i de gamle greske og romerske kulturfolk. Etter sitt innhold og sin metode representerer «Heimskringla» et av verdenslitteraturens betydeligste verker, og derfor blir tross krig og ufred Snorre Sturlassons navn nå på 700 årsdagen for hans død, minnet med ære i hele Norden.

Blir det lesevinter i år også?

Vi som har vårt daglige arbeid innen bokhandelvirksomheten har kunnet konstatere at leselysten blant folk nå et års tid har vært stigende. Og det gledelige er at det ikke bare er den lettere sort litteratur som særlig går, men stadig mere av all slags historie, kunst-, politisk-, litteratur-, og biografier, analyser etc. Hendelsene i verden bevirker nok at mange søker i dybden mer enn før og forsøker å finne ut av det kaos vi er oppe i ved å lese om andre tider og andre folk.

Vi katolikker har ferre problemer å slite med enn andre når vi kjenner vår religion til bunns, fordi den kaster lys over så meget og skaper sammenheng i tilværelsen hva som hender. Men vi må kjenne den som sagt, ikke overfladisk og upersonlig, men slik at vi blir rolige og sikre og kan formidle til andre. Og med dette kan bøkene hjelpe oss langt på vei.

Det er ingen grunn til å tro at ikke leselysten er steget også blant oss i den senere tiden. Forhåpentlig bevirker den at mange vil stifte bekjentskap med det de kan få tak i av den vidunderlige verden som den katolske litteratur er. Det er imidlertid ikke lett her hjemme, selv i normale tider. «Den veldige katolske litteratur på verdensspråkene står til de flestes rådighet,» skriver sogneprest Høegh

nylig i forbindelse med bønneintensjonen for juli. Men da må en ha i all fall en mindre formue, for bøker er dyre og bibliotekene våre har ikke særlig meget katolsk litteratur.

For kort tid siden er det derfor heldigvis blitt startet en boksamling her i Oslo som legger an på å utfylle dette savn, og selv om den enda ikke er så svært imponerende kan det fra den dag lånes bøker av de mest kjente inn- og utenlandske katolske forfattere, de pavelige rundskrivelser, Paulus-kredsens skrifter samt brosjyrer om nær sagt alle mulige emner. Boksirkler er i gang og nye vil bli startet over jul. De som ønsker å låne eller være med i sirkelene kan henvende seg til frk. *G. Falkanger*, tlf. 66424, eller til frk. *K. Rydberg*, tlf. 90043 eller på Sta. Katarinahjemmet hver fredag fra kl. 18, hvor en kan spørre etter ovennevnte. Utenbysboende kan få bøker tilsendt mot portogodtgjøring. Kontingenten, kr. 3 pr. sirkel og kr. 0.25 pr. bok for å låne, går til innkjøp av nye bøker.

Og gru da ikke for mørketid og blending. I selskap med forfattere som pater Lippert, Chesterton, Mauriac og ikke å forglemme våre nordiske: pater Lutz, Johannes Jørgensen for å nevne noen, glemmer en både mørke og kulde.

La oss se litt nærmere på de tre førstnevnte forfattere. Av pater Lippert kan særlig nevnes «Von Seele zu Seele», eller «Briefe an guten Menschen», som undertittelen lyder. I 31 brever til mennesker av begge kjønn, alle eldre og yrker, går pateren like til bunns i de problemer det er spørsmål om. Jesu- itens psykologiske skarpsyn og tyskerens grundighet har her frembragt små mesterverker, for eks. brevet kalt «Die Fehler der Andern» til en ung venn. Eller «Unvollkommenes Christentum» til en litt eldre venn. Fort og klart tegner han opp vennens karakter med dens feil og fortrin, for så å angi med en overleges sikkerhet og erfaring hva som er i veien og det som kreves for å bli helbredet. Den katolske pater ligger nok et godt hestehode foran en hvilkensomhelst «moderne» psykoanalytiker, fordi han ikke bare konstaterer hvor de sjelelige skavanker finnes, men også kjenner ufeilbare midler til å bli av med dem. «Von Seele zu Seele» har dessuten den behagelige egenskap fremfor storparten av tyske bøker, at den er skrevet i en lett, konverserende stil.

Francois Mauriac er best kjent her hjemme gjennom sin bok «Jesu Liv», oversatt av Andreas Wyller. «L'homme et le péché», «Les anges noirs», hører ellers med til de mest kjente av ham. Felles for alle hans romaner er studiet av menneskehjertet, han blottlegger personene og beskriver dem som de er, eller som han ser dem: som oftest lastefulle og mørke, sjelden lyse og glade. Han sier selv i sin «Essai sur le roman», at vår generasjons beste egenskap er oppriktigheten mot seg selv. «Vi tør se rett i den elendigstes øyne fordi intet menneskelig avskrekker oss.» Han oppdager de hemmeligste sår med en fortvilet oppriktighet og analyserer menneskesjerttet, — «le noeud de vipères» — til dets innerste, kompliserte fibrer. Ikke alle «liker» Mauriac fordi han beveger seg så meget i skyggenes dal, blant

syndens barn. Men det fremgår tydelig hvorfor hans personer er mørke og ulykkelige. Den kristne moral er fremtredende, og tro mot tradisjonen i sitt hjemland, sørger han også for at hans bøker blir virkelig litteratur, dvs. kunstnerisk formfullendte.

Med en Chesterton i hånden småler man sundt og godt, noe man i våre dager bør vite å sette stor pris på. Hans «Autobiography» kan bli litt av en skuffelse for mange, for den sier tilsynelatende litet om ham selv, hans personlige, religiøse erfaringer f. eks. Han er visst for full av vidd og for usentimental til å komme med det vi er vant til og venter oss i retning av selvbeskrivelser. Til gjengjeld har han en høist personlig stil, lun og tørrvittig, den sier mere om mannen enn sidelange utredninger. I den lille boken «Orthodoxy» får han sagt vår tids mennesker meget sant. «The modern world is full of the old christian virtues gone mad.» Den virkelige, kristne ydmykhet fikk en mann til å tvile på om hans bestrebelsler ville føre frem, slik at han tok enda hårdere i. Men nå får en ny slags ydmykhet ham til å tvile på hva det er han strever etter, så han gir opp.

Han har et lengere avsnitt om de såkalte «liberale». De nekter å tro på mirakler for eks. Og viser seg altså derved allerede nokså lite liberale. «A miracle only means the liberty of God. — The catholic church believed that man and God both had a sort of spiritual freedom. Calvinism took away the freedom from man but left it to God. Scientific materialism binds the Creator himself, — It leaves nothing free in the universe. And those who assist this process are called «liberal theologians».

Han innrømmer at Kirken vet bedre enn ham selv og bøyer seg for den selv i ting han personlig ikke er begeistret for; — nokså utenkelig for uhyre mange av nåtidens kloke hoder! «But the fact that I have no appreciation of the celibates, I accept like the fact that I have no ear for music.» Som sagt, han har fått humorens nådegave og nå gjør det godt helt til ryggmarven med et glimt i øiekroken.

Ikke sant: vi leser i vinter også?

K. R.

Noen betraktninger over Oxford-gruppebevegelsen.

Av Olga Maria Thrap-Olsen.

Hvis vi taler om det åndelige klimat i verden, så er vel den største klimatiske forskjell, den som består mellom en vantro og en troende. Her ligger også hovedårsaken til at der finnes så megen ufred og misforståelse i verden.

Uten tvil kan det gjøres flere innvendinger mot de metoder som anvendes av Oxford-gruppebevegelsen, men dens store styrke består deri at den fremfor alt er en apostolisk bevegelse som vekker sjelene til religiøs følelse, og gjøre dem bevisst om deres plik-

ter like overfor menneskeheten. Den som kjenner de fire vesentligste punkter i gruppebevegelsen:

Absolutt ærlighet,
Absolutt renhet,
Absolutt uselvskhet,
Absolutt kjærlighet,

han vet vel også, at disse dyder helt kan omskape egosentriske og ureligiøse vesener og gjøre dem til sanne vesener av Kristus. Det er vel dessverre for-gjeves å søke å ville forklare hva som menes med dette for en vantro eller hovmodig intellektuell — for «Un superbe», som St. Augustin kaller den, som ikke anerkjenner det menneskelige intellekts grenser og utilstrekkelighet og vil være alt gjennom seg selv uten Guds hjelp. Det som derimot alltid holdes fram av Frank Buchmanns disipler er at deres liv før omvendelsen har vært forfeilet. De erkjenner at verden er full av synd og elendighet. De ønsker å føre sine brødre fram til troen, den store nådegave, som bare oppnåes av dem som kommer til dem, som søker den og ber om den. De roper: «Vend om, for Guds rike er nær!» Og det er jo kjernen i hele evangeliet. Man behøver bare å ha et overfladisk kjennskap til kristendommens historie for å vite at de største kristne skikkelser som Paulus, Augustin, Ignatius av Loyola, kardinal Newmann og mange flere — katolikker som protestanter, også har forkynt høyt det store *under* som oppstår når man fødes på nytt.

Det som praktiseres innenfor Oxford-gruppebevegelsen er ikke «Omtåketede idealer som skal befri menneskene fra å tenke eller fra ansvarsfølelsens tyngde», som så ofte sier og skrives.

Jeg tror at Oxford-gruppebevegelsen bekjemper med alle midler åndelig apati og likegyldighet — en stor synd mot Gud, og den synd den moderne verden lider mest under. Derfor hilser jeg Oxford-bevegelsens disipler og sier: «La oss være moderne med Gud, ellers vil vi snart bli til ingenting uten ham!» — for også disse Guds barn, som alle ettertrakter kjærlighetens sinnelag med gode gjerninger, vandrer på lysets vei.

Ja, det er mange veier som fører til Rom! — Jeg vet også om flere som har fulgt disse veier og til slutt er kommet fram til Moderkirken. Og den har velsignet dem og kronet deres ferd. J. H. Newmann sier et sted så trøstefullt til alle dem som søker Gud: «Sannheten kan forstå feiltagelse, men feil kan ikke forstå sannhet.»

50 års jubileum som ordens-søster.

Søster Marie Terese, en i vide kretser kjent og avholdt St. Josefssøster, feirer den 29. september 50 årsminnet om sin avleggelse av de evige løfter. Hun vokset opp på en tysk-evangelisk prestegård, og hennes far, pastor Ahrendts, tilhørte med sin fromme hustru en krets av tyske

protestanter som næret en dyp ærbødighet for den gamle katolske Moderkirke og søkte i sin forkynnelse å bidra sitt til de kristnes gjenforening i troen. Datteren, Søster Terese, ble den første av familien som fant veien hjem til Kirken, og selv om hennes far aldri nådde så langt, hadde hun dog den glede å se sin mor med flere av søstrene følge etter henne inn i helligdommen. Søster Terese som tidlig følte seg kallet til klosterlivet, trådte i Chambéry i Frankrike inn i St. Josefssøstrenes ordenssamfunn og ble etter endt noviciat sendt til Norge. Da flere av hennes søstre som hadde giftet seg med nordmenn bosatte seg her i landet, flyttet også moren etter sin manns død til Norge og levde sine siste år hos en datter som hadde sitt hjem i Arendal. Den gamle fromme dame som var et mønster for menigheten, døde her i 1918. Søster Terese hadde den lykke å pleie henne under hennes siste sykdom.

Søster Terese som har etterlatt seg et kjært minne i flere av St. Josefssøstrenes hospitaler, tilbringer nå sitt otium på Vår Frue Villa, Smestad ved Oslo. Hun er og rask og rørig for sin alder og følger med levende interesse Kirkens framgang i Norge. På hennes 50 års minnedag vil sikkert mange sende Søster Marie Terese sin takk for hennes oppofrende virke i kjærlighetens tjeneste, og be en bønn for henne om en lys og lykkelig alderdom.

K. K.

Søster Sunniva Lejeune.

Søndag 31. august døde stille og fredfullt Søster Sunniva Lejeune på St. Fransiskus Hospital i Haugesund. En hjertelammelse hadde gjort ende på et arbeidssomt liv. I 40 år hadde hun tjent Gud som en trofast Herrens tjenerinne. I 40 år hadde hun stått i misjonens tjeneste, hadde arbeidet og bedt og ofret for syke og fattige og trengende, helt til den siste dag. Da kom Herren og hentet henne hjem, plutselig og uventet. Hun falt på arbeidsmarken. Vi fikk ikke engang takket henne for alt. Vi fikk ikke si farvel til henne. Brat stanset hennes livsklokke. Gud hadde talt. Gud hadde kalt. Vi må da tie. Vi må føye oss i Hans hellige rådslutninger. Hans tanker er ikke våre tanker. Hans veier er ikke våre veier. Men vi tror at Hans anordninger alltid har en mening og at de alltid er preget av kjærlighet til oss mennesker.

Søster Sunniva var en av de første i St. Fransiskus-kongregasjonen, en av de gamle, som gikk gjennom tykt og tynt i kampen om kongregasjonens eksistens og framgang, også her i Haugesund. Vi har lett for å glemme hva de gamle søstre har gjennomgått, hva de har ofret og bedt, men vi bør ikke glemme det. Deres minne må leve hos oss alle. Det er vår plikt, vår kjærlighetsplikt overfor dem og Kirken. Derfor ber vi for deres sjelefred, for «det er en hellig og hellbringende tanke å be for de døde, for at de må bli løst fra sine syndestraffer.» (2. Makk. 12, 46.) Så la oss da be for Søster Sunnivas sjelefred som en hilsen og takk til henne: Requiescat in pace. Hvil i fred.

Sognepresten.

Bilder

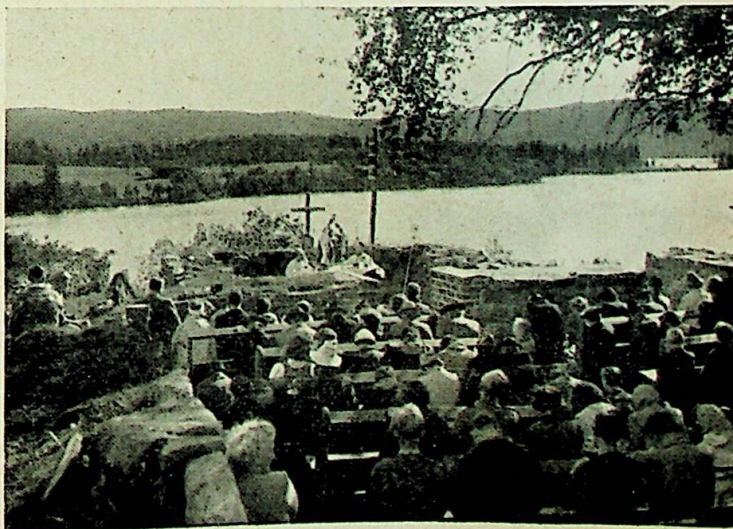
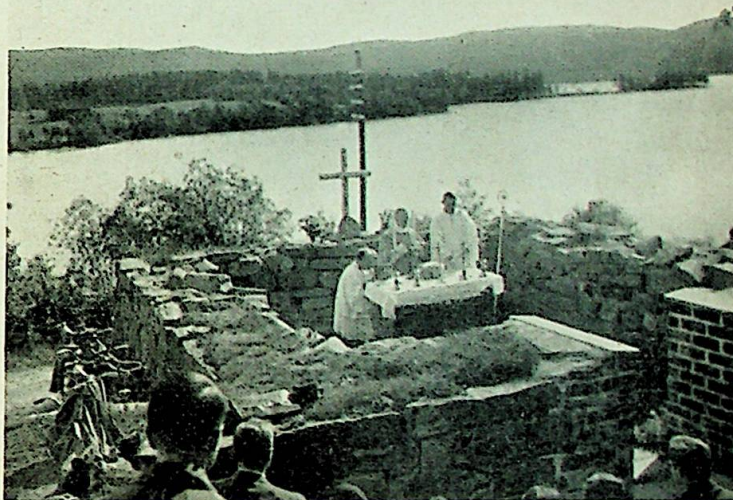
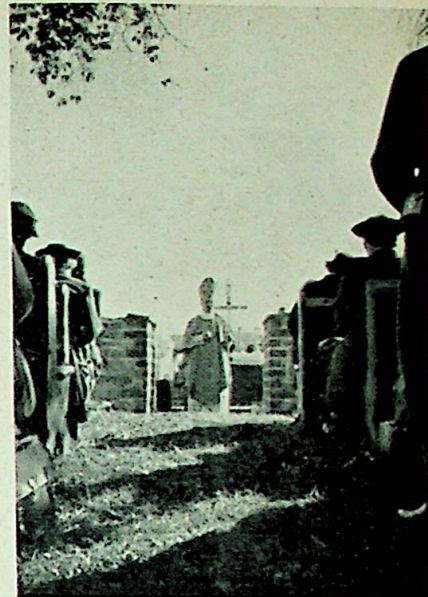
fra

Høymessen

i Maridalskirken

søndag 7.-9.-41.

- 1) Biskopen preker.
- 2) Alteret i koret.
- 3) Under konsekrasjonen.

Spørsmål og Svar.

(Under denne rubrikk vil en av våre medarbeidere, monsignor Kjelstrup, svare på spørsmål som kan påregne almen interesse. Hans adresse er: Vår Frue Villa, Smedstad pr. Oslo. Alle henvendelser behandles konfidentielt, og intet navn offentliggjøres.)

Relikvie-kultus.

Spørsmål: Jeg har intet å innvende mot en relikvie-kultus som innskrenker seg til en pietetsfull oppbevaring av helgenenes legemer eller gjenstander som har tilhørt dem. Men må det ikke kalles overtro, når våre katolske forfedre i Nidaros ærbødig rørte ved Hellig Olavs ben og ventet seg helbredelse fra sott og sykdom ved helgenens forbønn?

Hallvard.

Svar: Minnes De ikke den gripende evangeliske beretning om den stakkars blodsottige kvinne som trengte seg fram for bare å røre ved Jesu kjortel? Hun ble helbredet. Var det bare overtro, eller leser vi kanskje at Jesus talte hårde ord til henne?

Vi har en lignende beretning i det Gamle Testament, hvor det dreier seg om de jordiske rester av en av Herrens store profeter. Vi leser nemlig i IV. Kong. 20, 21: «Så døde Eliseus, og de gravla ham. Men røvere kom i det samme år fra Moab inn i landet. Men der var noen som holdt på å gravlegge en mann, og da de fikk se røverne, kastet de liket ned i profeten Eliseus's grav. Men da den døde mann rørte ved profeten Eliseus's ben, ble han levende og reiste seg opp på sine ben.»

Vi ser altså at våre katolske forfedre handlet etter gode bibelske forbilder, når de håpet at Gud fortrinnsvis viste sin allmakt til beste for menneskene med de helliges relikvier som sine redskaper.

Og mon ikke de første kristne hadde den samme barnlige tro? Vi leser jo at de helbredet de syke ved å legge apostelen Paulus's svetteduker og håndkler på dem. Så «overtroiske» var de første kristne. Det står nemlig i Apost. Gjern. 19. kapitel (om Paulus's opphold i Efesus): «Og Gud gjorde ikke ringe undergjerninger ved Paulus's hender, så at man endog brakte svetteduker og håndkler fra hans legeme til de syke, og sykdommen vek fra dem, og de onde ånder fór ut av dem.»

Til St. Olavslaget's høstfest

søndag 28. september anmodes man om å ha inn-tatt sin plass presis kl. 7.45, da sangeren må begynne da. Det blir sikkert en kveld som vil huskes med glede etterpå — derfor borger jo det utmerkede program. Se annonsen.

Frøken Karen Meidell

fylte 23. ds. 80 år. På våre trosfellers vegner ønsker vi den aktede og avholdte dame mange gode år ennå idet vi takker henne for oppofrende og selvforglemmende trofasthet i Kirkens tjeneste!

Oppmerksomheten henledes

på den konsert som sangerinnen *Astri Borg-Müller* avholder til inntekt for Vikariatet, søndag den 5. oktober i foreningslokalet, Akersveien 5. Frk. Borg-Müllers lyse, vakre stemme er jo godt kjent fra alle de mange tilstelninger, hvor hun har gledet oss med sin kunst, så hverken hun eller det gode formål behøver noen anbefaling. Om kort tid finner hennes debut som konsertsangerinne sted, og det er programmet som hun har sammensatt for denne anledning, som vi får høre allerede nå. Hun assisteres av den utmerkede pianist *Toralf Nordheim*.

Bøker inngått til redaksjonen.

ASCHEHOUG & CO.:

Hans Fallada: «Ikke av kjærlighet». Oversatt av Waldemar Brøgger.

N. W. DAMM & SØN:

Carolyn Keene: «Frøken Detektiv».

— «Frøken Detektiv på spøkelsesjakt».

— Frøken Detektiv betaler gjelden sin».

— «Frøken Detektiv møter Trekanten».

Alle oversatt av Eugenie Winther.

Edw. Ellis: «Indianeren Hjortefot». Oversatt av Eivind Hauge.

James Oliver Curwood: «Skattesøkerne». Oversatt av Chr. Poulsen.

Gjennom vårt virke får vi krefter og inspirasjon fra de ånder, ideer og makter i hvis tjeneste vi virker og som vi tjener, enten disse så er forgjengelig, levende-gjørende eller drepene, frukt bærende eller uttørkende for vårt indre menneske. Og derav følger at vi etter hvert vil bli lik det vi elsker eller tjener. Dette er vårt store ansvar som mennesker, den frie viljes ansvar: Gud eller verden, det gode eller det onde. Og enhver prøve seg selv: hvem og hva tjener jeg nå?

Hver gang vi lytter til Guds ord og lar oss inspirere og dirigere av det, stiller vi oss inn under Kristi livs innflytelse. Vi vet ikke hva vi går glipp av når vi lar livets strøm fra Gud strømme fra oss på veien mot vårt mål: sannheten. For streber vi ikke etter den evige sannhet lærer vi aldri annet enn de forgjengelige sannheter å kjenne og mister det faste fotfeste og den eneste virkelige bæreflate og bærekraft i vårt forhold til våre medmennesker.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.